

Силабус курсу
Символічна природа суспільства

Освітній ступінь: бакалавр
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 033 Філософія
Освітньо-професійна програма: «Аналітика суспільних процесів»
Кількість кредитів – 3
Рік підготовки, семестр – 3 рік, V семестр
Компонент освітньої програми: вибірковий
Дні занять: згідно з розкладом занять
Консультації: очні консультації: середа: 14.10 - 15.10, ауд. 32
Онлайн-консультації: у Viber групі курсу кожного дня з 17.00 - 18.00
Мова викладання: українська

Керівник курсу:	Кандидат політичних наук, доцент кафедри філософії та суспільних наук – Петришин Галина Романівна
Контактні телефони викладача:	+380978907187
Е-mail викладача:	prg190364@tnpu.edu.ua
Сторінка викладача	http://tnpu.edu.ua/faculty/history/petrishin-galina-roman-vna.php

Анотація дисципліни

«Символічна природа суспільства» є навчальною дисципліною за вибором, яка поглиблює знання з сучасної методології дослідження суспільства. Теми курсу дозволяють сформувавши у студентів знання про символічну природу суспільства, роль символу в пізнанні світу та формуванні онтологічних практиках індивіда; розвинути вміння використовувати методологію дослідження символічної природи суспільства у вирішенні професійних задач.

Метою навчальної дисципліни «Символічна природа суспільства» є формування в студентів знань з сучасної наукової методології, що дозволяє здійснювати аналіз основних символічних форм суспільства в контексті їх ролі у процесах пізнання світу та формуванні онтологічних практик індивіда; вмінь використовувати різні теоретико-методологічні підходи у проведенні самостійних наукових досліджень сучасного суспільства; навички аналізу символічних систем.

Завдання. Поглибити знання з природи соціальної реальності; засвоїти сучасну наукову методологію, що дозволяє розкрити проблему символічної природи суспільства; сформувавши навички аналізу символічних форм суспільства Постмодерну.

Зміст дисципліни «Символічна природа суспільства» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців спеціальності 033 Філософія, норм і традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

Години		Те ма	Результати навчання	Завданн я
лек	сем			
2	2	1. Соціальна реальність: основні теоретико-методологічні напрями дослідження.	Знати основні поняття та методологічні підходи щодо розуміння суті феномену соціальна реальність. Вміти здійснювати аналіз рівнів структури соціальної реальності та характеризувати їх особливості. Володіти навичками використання методології у самостійних наукових дослідженнях.	Задачі, презентації, питання.
2	2	2. Феномен символу: основні парадигми	Знати основні положення теоретико-методологічних підходів щодо розуміння суті поняття «символ». Вміти розкривати роль символу в контексті його пізнавально-світоглядного, регулятивно-адаптивного та комунікативно-інформаційного значення в житті людини.	Задачі, дискусії, презентації
2	4	3. Феномен символічної реальності.	Знати основні поняття теми; джерела формування, структуру, функції і властивості символічної реальності. Вміти характеризувати основні форми символічного у суспільстві, механізм їх впливу на свідомість і поведінку людей. Володіти методами дослідження феномену символічної реальності.	Задачі, дискусії, презентації.
2	2	4. Символічна реальність і комунікація.	Знати смислові та змістовні аспекти поняття «соціальна комунікація; види, форми та структуру соціальної комунікації. Вміти аналізувати роль комунікативних взаємодій у створенні нових символічних просторів соціальної реальності. Навички аналізу соціальної комунікації в сучасному суспільстві.	Задачі, презентації.
2	2	5. Символічні комплекси сучасної масової культури.	Знати основні поняття теми та символічні комплекси сучасної масової культури. Вміти характеризувати вплив сучасної масової культури на продукування символічних соціальних дій та формування стандартизованої і візуалізованої емотивної «мови». Навички аналізу трансльованих у публічному просторі зразків та норм поведінки, які є основою для міметичного продукування соціальних	Дискусії, задачі, презентації.

			дій.	
2	4	6. Соціально-політична міфологія як засіб символізації суспільства	Знати теоретико-методологічні підходи до розуміння природи соціально-політичного міфу; особливості і функції соціально-політичного міфу в умовах сучасності. Вміти характеризувати соціально-політичний міф як форму самоідентифікації особистості та засіб символізації соціальної і політичної реальності. Навички аналізу знаків і образів сучасної соціально-політичної міфології, за допомогою яких конструюється соціальна і політична реальність.	Задачі, презентації, дискусії.
4	4	7. Символ, симулякр і віртуальна реальність.	Знати основні теоретико-методологічні напрями дослідження феномену «віртуальна реальність»; концептуальні підходи до розгляду категорії симулякр; природу і механізми функціонування феномену симуляції в сучасній культурі. Вміти розкривати взаємозв'язок категорій симулякр, символ, віртуальна реальність та символічна реальність; характеризувати процеси віртуалізації пізнання та соціальних практик в сучасному світі. Навички аналізу природи сучасної віртуальної реальності та її впливу на процес конструювання індивідом змісту картини світу в постмодерну добу.	Задачі, презентації

Формування загальних та фахових компетентностей:

Індекс в матриці	Програмні компетентності
	Загальні компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2	Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями та інноваційними технологіями.
ЗК 3	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 4	Здатність бути критичним і самокритичним
ЗК 5	Здатність до проведення аналітичних і наукових досліджень на відповідному рівні.
ЗК 6	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 7	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 9	Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.
ЗК 10	Здатність до самоорганізації та автономної роботи.
ЗК 11	Здатність креативно мислити та генерувати нові ідеї.
ЗК 12	Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів) та академічної доброчесності.
Спеціальні (фахові) компетентності	

СК 3	Здатність використовувати у професійній діяльності знання про розвиток основних ідей, учень та напрямків суспільних дисциплін.
СК 6	Здатність здійснювати інтелектуальну, логіко-мисленнєву діяльність, спрямовану на вирішення практичних завдань.
СК 7	Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично й аргументовано та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
СК 8	Здатність оперувати філософською і конкретно-науковою термінологією для розв'язання професійних завдань.
СК 9	Здатність застосовувати в аналітичній діяльності філософські та конкретно-наукові методи і підходи.
СК 10	Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної, економічної, та загальнонаукової проблематики.
СК 11	Здатність застосовувати в аналітичній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.
СК 12	Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності, професійної етики та культури.
СК 13	Здатність брати участь у наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії та суспільних наук.
СК 16	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати аналітичне дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості у різних галузях суспільного життя.

Програмні результати навчання:

РН 1	Розуміти сенс філософії та суспільних наук, їх місце в системі культури.
РН 2	Розуміти розмаїття та специфіку філософських та суспільних дисциплін, знати філософську та конкретно-наукову термінологію.
РН 4	Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної, загальногуманітарної та суспільної проблематики.
РН 5	Спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
РН 6	Знати основні напрями, тенденції, проблематику сучасної філософії та суспільних наук.
РН 8	Оперувати основними філософськими, економічними, соціологічними, політичними методами і підходами, розуміти етико-практичну значущість філософського та соціально-гуманітарного знання у здійсненні аналітичної діяльності.
РН 11	Вміти аналізувати міркування, різні види інформації, факти, статистичні дані, робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки, прогнози та надавати рекомендації.
РН 13	Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.
РН 14	Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері аналітичної діяльності або навчання.
РН 16	Вміти застосовувати загальногуманітарні, філософські, політичні й економічні знання в різних сферах життєдіяльності.
РН 17	Мати навички участі в наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії та суспільних наук.
РН 19	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури і електронних баз та критично аналізувати, класифікувати, систематизувати й інтерпретувати її.

Основні джерела

1. Бистрицький Є., Зимовець Р., Пролеєв С. Комунікація і культура в глобальному світі. Київ : Дух і Літера, 2020. 416 с.
2. Бодріяр Жан. Симулякри і симуляція / Переклад з французької Володимир Ховхун. Київ : Видавництво Соломії Павличко «ОСНОВИ», 2004. 118 с.
3. Глобалізаційні виклики сучасності : підручник / [авт. кол.: Л. Г. Комаха, І. В. Алексєєнко, В. Л. Гура та ін] ; за заг. ред. Л. Г. Комахи. Київ : Київський університет, 2022. 350 с.
4. Гуменюк Л.Й. Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. Т.1. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 784 с. [Електронний ресурс].
5. Зражевська Н. Теорія медій та суспільства. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 198 с.
6. Ільганаєва В. О. Соціальні комунікації : словник-довідник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 328 с.
7. Історія соціології (у 2-х кн.) [Електронний ресурс]: навчальний посібник / О. А. Рахманов, С. С. Бульбенюк, Ю. М. Манелюк. Київ : КНЕУ, 2017. 279 с.
8. Історія соціології: навчальний посібник / За ред. І.П. Рущенка. Харків : ТОВ «Планета-Прінт», 2017. 442 с.
9. Леш С. Соціологія постмодернізму. Львів : Кальварія, 2003. 344 с.
10. Петришин Г. Р. Фундаментальна та прикладна соціологія : навчальний посібник. Тернопіль : Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2021. 260 с.
11. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : Новий Світ-2000, 2016. Том 1. 516 с.
12. Скомаровський В. О. Історія Європейської філософії: Нова доба. Вид. 2-е, випр. і допов. Умань : Вид. Сочинський М. М., 2023. 520 с.
13. Соціологія: теорії середнього рівня : навчальний посібник / за наук. ред. Ю. Ф. Пачковського [Н. В. Коваліско, Т. Д. Лапан, Н. Й. Черниш та ін.]. Київ : «Каравела», 2020. 356 с.
14. Соціологія. Хрестоматія (від першоджерел до сучасності) : навчальний посібник. У 2-х томах. Т.1. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 886 с.
15. Соціологія. Хрестоматія (від першоджерел до сучасності) : навчальний посібник. У 2-х томах. Т.2. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 612 с.
16. Соціологія культури : навчальний посібник / О. М. Семашко, В. М. Піча, О. І. Погорілий та ін. за ред. О. М. Семашка, В. М. Пічі. Київ : Каравела, Львів: 'Новий Світ-2000', 2022. 334 с.
17. Теоретики світової соціології: життя та творчий спадок (Путівник портретною галереєю Інституту соціології НАН України) / за ред. акад. НАН України, проф., д.е.н. В. Ворони. Київ : Інститут соціології НАН України, 2015. 301 с.
18. Філіппова Н. М. Інформація - мова - знак: семіотика та комунікація : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Миколаїв : НУК, 2012. 82 с.
19. Філософія : підручник / В. С. Бліхар, М. М. Цимбалюк, Н. В. Гайворонюк, В. В. Левкулич, Б. Б. Шандра, В. Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
20. Шепетяк О., Шепетяк О. Філософія : підручник. Львів : Місіонер, 2020. 784 с.
21. Чудовська Ірина. Соціологія масових комунікацій : навчальний посібник. Київ : 2021. 235 с.

Визначені рамки дисципліни:

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються відповідно до критеріїв якості знань. Перескладання модуля відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на

наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час виконання практичних завдань та он-лайн тестування (наприклад, програма Moodle) у процесі заняття. За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти, позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання тощо.

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються не більше 6 балів. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проекту) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та ІНДЗ.
- **Політика оцінювання.** Враховуються бали поточного контролю (60 балів), підсумкового контролю (залік): тестування (40 балів). При цьому враховується присутність на заняттях та активність роботи студента під час занять.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
ЗМ 1 (теми 1-7) – розв'язки практичних задач, презентації до тем	60
Модульний контроль (тести)	40

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	0-59	незадовільно з можливістю повторного складання

Розподіл балів за темами курсу:

Змістовий модуль № 1							Тести	Разом
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Всі теми	
6	6	12	6	6	12	12	40	100

Переквізити курсу

Ефективність засвоєння змісту дисципліни значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував такі дисципліни як: «Філософія», «Фундаментальна і прикладна соціологія», «Психологія», «Аналітика політичної думки».

Формат дисципліни:

Формат дисципліни змішаний (blended): до очного навчання додається електронний супровід дисципліни в системі Moodle. Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в

якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн-консультування тощо.